

ÅRSRAPPORT 2018 og 2019

Sølen
verneområdestyre

Innhold

Forord.....	4
Verneområdene – status.....	4
Sølen landskapsvernområde	4
Fuggdalen naturreservat og Steinfjellet naturreservat.....	4
Aktører i verneområdet.....	5
Verneområdestyret	5
Verneområdeforvalter	6
Naturopsynet.....	6
Andre sentrale myndigheter	6
Rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg	6
Sentrale dokument.....	7
Verneområdestyrets arbeid i 2018 og 2019.....	7
Møter, befaringer og studietur	7
Saker	9
Økonomisk oversikt over midler disponert av verneområdestyret i 2018 og 2019	10
Tiltak 2018 og 2019	10
Fjerning av tagging	10
Skoleopplegg	11
Utedo ved Mefurua	11
Prosjekt «Gamle bilder».....	11
Skjerm Rendalstunet	11
Bru over Mistra.....	11
Lavsafari.....	11
Parkeringsplass ved Nydammen	12
Ferdsestelling.....	12
Tematurer.....	12
Heller	13
Bestilling av SNO.....	13
Andre aktiviteter, prosjekter og planer	14
Besøksstrategi og besøksforvaltning	14
Utvikling av reiselivet i Rendalen	15
Skjøtselsplan.....	15

Kulturminneplan for Rendalen kommune.....	15
Andre møter og arrangement	16
Nasjonal ramme for vindkraft	16
Forvaltningsplan for Jutulhogget.....	17
Informasjon	17
Sammenslåing av fylkesmannsembetene i Oppland og Hedmark	17

Forord

Sølen landskapsvernområde ble opprettet i 2011 og Fuggdalen naturreservat og Steinfjellet naturreservat ble opprettet i 2008.

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Sølen landskapsvernområde delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Rendalen kommune og Hedmark fylkeskommune ved Miljødepartementets vedtak av 15. mars 2013. Ved utnevnelsen av verneområdestyret vedtok også departementet egne vedtekter som fastlegger styrets mandat og rammer for arbeidet.

Ved brev av 17. august 2015 fra Miljødirektoratet ble Sølen verneområdestyre også delegert forvaltningsmyndigheten for Fuggdalen naturreservat og Steinfjellet naturreservat. Ikrafttredelse for delegeringen ble satt til 1. oktober 2015.

Verneområdeforvalter ble ansatt i 2014 og har kontorsted på kommunehuset i Rendalen.

Årsrapporten gir en samlet framstilling av verneområdestyret og verneområdeforvalter sitt arbeid, gjennomførte tiltak, møter og annen aktivitet.

Verneområdene – status

Sølen landskapsvernområde

Sølen landskapsvernområdet ble opprettet ved kongelig resolusjon 18. februar 2011 med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Landskapsvernområdet ligger i Rendalen kommune og omfatter et område på 456,4 km²

Formålet med Sølen landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap med økologisk og kulturell verdi, med opplevelsesverdi og som er identitetsskapende. Området er i Hedmarkssammenheng et egenartet landskap med store naturkvaliteter og opplevelsesverdier, spesielt det karakteristiske Sølenmassivet med omkringliggende landskapsrom. Området har kvartærgeologisk verdifulle landskapsformer og forekomster, og det har områder og forekomster med betydelige verdier knyttet til kulturminner og kulturmiljøer, spesielt kulturminner knyttet til fangstvirksomhet. I formålsparagrafen påpekes det også at allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Fuggdalen naturreservat og Steinfjellet naturreservat

Fuggdalen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 26. september 2008 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21,22 og 23. Formålet med Fuggdalen naturreservatet er å bevare et barskogområde som et helhetlig økosystem med ulike skogtyper, et nedbørfelt med myrer, vassdrag og omkransende snaufjell samt naturlig forekommende vann- og landlevende arter. Fredningen skal ivareta spesielle naturtyper som raviner, bekkeløfter, kildeframspring med kildevegetasjon, gransumpskog og bærlyngfurskog. Området har særskilt vitenskapelig og pedagogisk betydning fordi det omfatter et helt nedbørfelt med begrensede tekniske inngrep.

Steinfjellet naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 26. juni 2009 med hjemmel i lov 19. juni 1970 om naturvern § 8, jf. § 10 og §§ 21,22 og 23. Formålet med Steinfjellet naturreservat er å bevare et skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området utgjør en spesiell naturtype ved at det består av en lite påvirket naturskog med gammel furuskog med god kontinuitet i

død ved, og det har særskilt vitenskapelig betydning ved at det inneholder flere sjeldne og sårbare arter.

Både Fuggdalen naturreservat (ca. 52 700 dekar) og Steinfjellet naturreservat (ca. 4 400 dekar) grenser inn til Sølén landskapsvernområde fra vest.

Aktører i verneområdet

Verneområdestyret

Verneområdestyret har bestått av følgende medlemmer:

Medlem	Varamedlem	Representerer
Silje Mogstad Finstad, leder	Marit Bjørnstad	Rendalen kommune
Ole Jakob Akre	Tollef Lau	Rendalen kommune
May Liss Sæterdalen	Bjørnar Tollan Jordet	Hedmark fylkeskommune

Arkivfunksjonen til verneområdestyret ligger hos Fylkesmannen i Innlandet og postadressen er:
Sølén verneområdestyre
Fylkesmannen i Innlandet
Postboks 987
2619 Lillehammer
Epost: fmhepost@fylkesmannen.no
Telefon: 62 55 11 86

Verneområdeforvalter og verneområdestyret på Galten gard juni 2018.

Verneområdeforvalter

Styrets sekretariat består av verneområdeforvalter Hilde Nystuen med kontorsted på kommunehuset på Bergset i Rendalen. Forvalter ble ansatt 1. mars 2014 i en 100 % stilling, men har omsorgspermisjon i 10 %. Forvalter er underlagt styret i alle saker, men er formelt ansatt hos fylkesmannen i Innlandet. Forvalter skal forberede saker for styret, drive informasjon og gjennomføre tiltak, samt holde kontakt med brukerne av områdene.

Naturoppsynet

Naturoppsynet er den utøvende og kontrollerende delen av forvaltningen av verneområdene. Naturoppsynet kan ikke drive forvaltning, men skal følge opp miljølovgivningen og vedtak fattet av verneområdestyret og andre offentlige myndigheter. Hovedansvarlig for naturoppsynet i Sølens landskapsvernområde er Erik Ola Helstad, som er samlokalisert med verneområdeforvalter. Ellers utfører SNO rene oppsynsoppgaver, informasjonsarbeid og gjennomfører tiltak og kartlegginger for verneområdestyret. SNO utarbeider egne årsrapporter der dette gjennomgås.

Andre sentrale myndigheter

Det er også andre myndigheter som påvirker bruk og tilrettelegging i verneområdet. Sølens landskapsvernområde, Fuggdalen NR og Steinfjellet NR ligger i sin helhet innenfor Rendalen kommune. Kommunen har ansvaret for arealforvaltningen og god dialog er særlig viktig for innfallsportene og randsonene til verneområdene. Kommunen har myndighet etter plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Ofte må brukerne ha løyve fra både verneforskrift og generelt lovverk.

Fylkesmannen hadde forvaltningsansvaret for verneforskriften fram til opprettelsen av verneområdestyret. Miljøvernavdelingen har erfaring og fagkunnskap som verneområdeforvalteren kan dra nytte av i sitt arbeid, og forvalteren deltar i fagsamlinger der dette er relevant. I tillegg har fylkesmannen klagerett på vedtak som blir fattet av verneområdestyret.

Fylkeskommunen er representert politisk i verneområdestyret. I tillegg har fylkeskommunen myndighet etter kulturminneloven og fagkompetanse knyttet til kulturminneforvaltning- og tilrettelegging for friluftsliv.

Rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg

Et rådgivende utvalg skal sikre involvering av ulike interesser i verneområdet; grunneiere og andre interessenter/organisasjoner. Det rådgivende utvalget skal ikke behandle enkeltsaker, men kunne gi råd til styret i saker som gjelder forvaltningen av verneområdet og være en kanal for brukerinteresser inn i verneområdestyret. Det er ikke oppnevnt rådgivende utvalg for disse verneområdene enda, men det er gjennomført årlige Sølenseminarer og det vil bli mer fokus på dette utvalget gjennom besøksstrategiarbeidet.

Administrativt kontaktutvalg skal være et forum for å diskutere og avklare saker mellom kommune og forvaltning, samt fungere som en støtte til forvalter i planlegging/gjennomføring av tiltak. Verneområdeforvalter har hatt en god og tett dialog med både kommunen og fylkeskommunen på mange saker i 2018 og 2019. Det er en stor fordel å sitte i samme kontorfellesskap med kommuneadministrasjonen i Rendalen.

Sentrale dokument

Naturmangfoldloven ble satt i kraft 1. juli 2009, og erstatter Naturvernloven fra 1970. Vedtak fattet etter Naturvernloven er fortsatt gjeldende, men naturmangfoldloven har satt en del nye kriterier til saksbehandling (vurdering av miljørettslige prinsipper etter §§ 8-12) og generelle unntaksregler i verneforskriftene er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven.

Verneforskriften for Sjølen landskapsvernområde ble fastsatt ved vernevedtaket 18. februar 2011. Verneforskriften er juridisk bindende. Verneforskriften for Fuggdalen naturreservat ble fastsatt 26. september 2008 og verneforskriften for Steinfjellet naturreservat ble fastsatt 26. juni 2009.

Forvaltningsplan for Sjølen landskapsvernområde ble godkjent i brev av 12. november 2015 med krav om noen mindre endringer. Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan for Fuggdalen naturreservat eller Steinfjellet naturreservat.

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. En forvaltningsplan skal være veiledende og være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde natur- og kulturverdiene og fremme formålet med vernet. Den skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Det er videre et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Den skal bidra til avklaring av hvordan ulike verne- og bruksinteresser skal håndteres.

Verneområdestyrets arbeid i 2018 og 2019

Møter, befaringer og studietur

Oversikt styremøter i 2018:

Dato	Møte	Sted
04.01.2018	Elektronisk møte	
16.02.2018	Elektronisk møte	
13.04.2018	Styremøte	Forvaltningsknutepunktet
08.05.2018	Elektronisk møte	
25.05.2018	Styremøte	Forvaltningsknutepunktet
29.06.2018	Styremøte	Galten gård
11.07.2018	Elektronisk møte	
21.09.2018	Elektronisk møte	
08-09.10.2018	Studietur/styremøte	Gutulia og Fulufjellet NP
20.10.2018	Elektronisk møte	
06-07.12.2018	Styremøte	Vingelsgård i Vingelen

Sjølen verneområdestyre har i 2018 hatt 5 styremøter og 6 elektroniske møter. Styremøtet i juni ble holdt på Galten gard og styremøte i desember ble holdt på Vingelsgård i Vingelen. På høsten dro styret på en todagers studietur til Gutulia nasjonalpark og Fulufjellet nasjonalpark på svensk side sammen med nasjonalparkstyret for Fulufjellet nasjonalpark. En lærerik og givende tur hvor hovedtemaet var besøksforvaltning og besøksstrategi.

Verneområdestyret på studietur til Gutulia NP og Fulufjellet NP.

Oversikt styremøter i 2019:

Dato	Møte	Sted
14.03.2019	Styremøte	Forvaltningsknutepunktet
21.06.2019	Elektronisk møte	
26.06.2019	Elektronisk møte	
07.07.2019	Elektronisk møte	
13.09.2019	Styremøte	Forvaltningsknutepunktet
23.09.2019	Elektronisk møte	
30.09.2019	Elektronisk møte	
10.10.2019	Elektronisk møte	
17.10.2019	Elektronisk møte	
22.10.2019	Elektronisk møte	
04.12.2019	Styremøte	Forvaltningsknutepunktet

Sølen verneområdestyre har i 2019 hatt 3 styremøter og 8 elektroniske møter. Det ble ikke gjennomført befaringer lokalt i 2019, men styret og verneområdeforvalter var på en fin to dagers studietur til Utladalen landskapsvernområde og Nærøyfjorden landskapsvernområde. Flott vestlandsnatur og vi fikk mye nyttig informasjon om kulturlandskap, skjøtselsarbeid, informasjon og tilrettelegging. Styreleder deltok også på Norsk- Park konferanse på Fagernes 11.-12. juni.

Verneområdestyret på studietur til Utladalen landskapsvernområde og Nærøyfjorden landskapsvernområde.

Saker

Oversikt over saker behandlet av Sølen verneområdestyre:

Type saker	Antall saker i 2018	Antall saker i 2019
Bygg/endringer av bygg og anlegg	10	5
Motorferdsel, barmark § 48 NML		
Motorferdsel, barmark	8	11
Motorferdsel snødekt mark § 48	4	2
Motorferdsel, snødekt mark	1	2
skiløyper/leiekjøring		
Andre saker	3	2
Vedtak om økonomi og drift	2	2
Vedtak om plan og planarbeid	6	5
Vedtak om tilrettelegging og tiltak	2	2
Totalt	36	31

Styret har til sammen behandlet 36 saker i 2018 og 31 saker i 2019. I tillegg kommer referatsaker, drøftings- og orienteringssaker. Verneområdeforvalter behandlet 72 delegerte saker i 2018 og 31 delegerte saker i 2019. Delegerte saker refereres styret i etterkant. Dispensasjon for motorferdsel utgjør mesteparten av de delegerte sakene, og dispensasjon for motorferdsel på snødekt mark inn til hytter og setrer (nyttetransport) gjelder fram til 30. april 2021.

Mer informasjon om sakene finnes i styrets protokoller som ligger på Sølen verneområdestyre sin hjemmeside. Alle vedtak ligger også ute på www.miljovedtak.no.

Økonomisk oversikt over midler disponert av verneområdestyret i 2018 og 2019

Regnskapsoversikt for tiltak, planer og drift av Sjølen verneområdestyre i 2018:

Post	Formål	Bevilget	Disponert
1420.31	Tiltaksmidler	130.000	112.000
1420.21	Drift styret	180.000	93.000
1400.21	Besøksstrategi	445.000	380.000

Regnskapsoversikt for tiltak, planer og drift av Sjølen verneområdestyre i 2019:

Post	Formål	Bevilget	Disponert
1420.31	Tiltaksmidler	155.000	141.000
1420.21	Drift styret	180.000	70.000
1400.21	Besøksstrategi	450.000	375.000

Tiltak 2018 og 2019

Verneområdestyret melder hver høst inn sine behov for forvaltnings- og skjøtselstiltak i verneområdene til Miljødirektoratet som tildeler ut fra en nasjonal prioritering. Verneområdestyret disponerer midlene og prioriterer bruken av dem. I tillegg er det årlige bestillingsmøter med lokalt SNO. Bestillingsmøtene er en prosess mellom verneområdestyret og SNO der styret melder inn behov for tiltak de ønsker SNO skal utføre i verneområdet. SNO gjør deretter en vurdering ut fra styrets tiltaksplan og føringer i statsbudsjett samt strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder. Ut over tiltaksmidlene brukes også personressurser i form av arbeidstid fra lokal SNO og verneområdeforvalter.

Fjerning av tagging

Høsten 2016 ble det oppdaget tagging/spraymalte symboler på steiner og fast fjell langs hovedstien opp til Sølentoppen fra Gravåsen. Dette ble forsøkt fjernet sommeren 2017 uten å lykkes. Sommeren 2019 lyktes vi med å fjerne taggingen ved kjøp av tjenester blant annet av Rendalen kommune v/utmarkskonsulenten. Det ble brukt drill og stålbørster.

Skoleopplegg

Det er et stort behov for økt kunnskap blant barn og unge om naturarven og naturverdiene lokalt. De siste årene har vi utviklet et 3-årig skoleopplegg for 5.-7. klasse i Rendalen i samarbeid med firmaet Fjelldriv. I 2018 ble det gjennomført et opplegg med temaet geologi og landskap og en dag i Jutulhogget. I 2019 var temaet «Seterbruk og utmarksbruk- fjellets kulturlandskap» hvor seterdagen ble gjennomført i Misterdalen. Skoleopplegget er godt mottatt og vi ønsker å videreføre tilbudet årlig framover.

Tre dyktige lokale «budeier» bidro til at seterdagen ble vellykket! Kinning av smør, seterkost og fortellinger om seterlivet i gamle dager. Stor takk til Gunn Randi Finstad, Ingrid Marie Lutnæs og Hilde Mømb.

Utedo ved Mefurua

Det ble etter initiativ fra Rendalen kommuneskoger laget en utedo som skal settes ved parkeringsplassen på Mefurua for å sikre at besøkende som ikke leier husvære har en do å benytte.

Prosjekt «Gamle bilder»

Sølen verneområdestyre ønsket å samle inn gamle bilder fra Sølen landskapsvernområde med randsoner for å visualisere bruken og landskapet den gang og sammenligne det med dagens landskap og bruk. Anno Musea i Nord Østerdal har fått oppdraget på skanning/digitalisering av gamle bilder og søker etter bilder fra dette området i Anno sitt fotoarkiv og eventuelle andre fotoarkiv. I tillegg til digitalisering/skanning av gamle bilder fra Sølen landskapsvernområde med randsoner. Det er inngått avtale med Tur og Natur om å refotografere noen av bildene for å se på både endring i bruk og endring i landskap.

Skjerm Rendalstunet

Det er kjøpt inn en skjerm til Rendalstunet hvor blant annet bildespillene fra Jutulhogget og Sølen/Fuggdalen/Steinfjellet kan brukes som en del av formidlingen av verneområdet.

Bru over Mistra

Hengebrua over Mistra ved Sølenhytta ble reparert sommeren 2019 etter å ha fått litt hard medfart i flommen året før.

Lavsafari

Fagertun skole var i 2019 på lavsafari ved Grønkampen. En fint tilrettelagt sti hvor temaet er ulike lavararter. Verneområdestyret har bistått med midler til transport.

Parkeringsplass ved Nydammen

Parkeringen ved Nydammen ble i 2018 flyttet 100 meter for å hindre uheldig slitasje og bevare det unike kulturmiljøet med fløtningsdam, nålebu, damkoier mm. Dette vil også sikre en bedre tilrettelegging og opplevelse for de besøkende.

Ferdselstelling

I 2018 ble det satt opp 2 ferdselstellere ved hovedstiene fra Gravåsen og en ved stien opp fra Sølentua. Sammen med ferdselstelling i 2016 gir dette en god oversikt over bruken og en viktig del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med besøksstrategi for området.

Tematurer

Det har vært fokus på viktigheten av aktiv kunnskapsformidling om området og verneverdiene og styrke identiteten til området blant lokale og besøkende. Det er i den forbindelse ønskelig å arrangere flere tematurer. Dette ses i sammenheng med besøksstrategiarbeidet og som en del av forankring- og medvirkningsprosessene i dette arbeidet. Høsten 2019 ble det gjennomført en workshop for guider med Hands on History i forbindelse med Veidemannsfestivalen. Tema for dagen var formidling og visualisering av arkeologisk kulturarv. Det ble en tidsreise tilbake til Vikingetiden og storhetstiden for fangst av villrein i de store fangstanleggene i Rendalen. En sanselig opplevelse og lærerik dag om mulige måter å fortelle historien om tidligere tiders fangstteknikker og samfunn på. Det ble i etterkant laget et kompendium for å gi guider et kunnskapsgrunnlag og ideer på hvordan formidle kulturarven i området.

Heller

Hellene som viser fangst av villrein i Sølenskaret ble fraktet ut med helikopter og plassert ved hjelp av tjenestekjøp av Rendalen kommune sommeren 2018.

Bestilling av SNO

I 2018 har SNO benyttet 24 dagsverk til oppsyn/informasjon og registreringsarbeid i Sølens landskapsvernområde. Det meste av dagsverkene er knyttet til feltarbeid i forbindelse med nasjonalt overvåkningsprogram av rovvilt, med spesielt fokus på overvåkning av jerv. Men hvor mange av turene var kombinasjonsturer der en også har hatt fokus på informasjon og generelt tilsyn med etterlevelse av verneforskriften

Motorferdsel kontroll har i hovedsak blitt rettet mot dispensasjoner gitt i forhold til motorferdsel i utmark på vinterstid. Dette dreier seg i hovedsak om dispensasjoner fra verneforskriftene til å benytte snøskuter til transport av bagasje og utstyr til hytter, samt uttransportering av elg. Etter "Forskrift om gebyr for visse overtredelser etter motorferdselloven ved bruk av snøskuter", har Statens Naturoppsyn anledning til å utferdige gebyr på stedet for mindre alvorlige overtredelser. Det ble i 2018 skrevet ut gebyr i to ulike tilfeller.

Det er startet opp et arbeid med registrering av bygninger innenfor verneområdene. Dette arbeidet er utført blant annet ved hjelp av SNO og er lagt inn i verneområdeloggen. Bakgrunnen for dette arbeidet er behovet for å ha god oversikt over dagens bygninger innenfor verneområdet i forbindelse med byggesaksbehandling. I tillegg har arealplanlegger i kommunen utarbeidet en oversikt over antall hytter og setrer i området hvor blant annet gjennomsnittlig BYA er angitt.

SNO har i 2018 gjennomført tilsyn med leirplasser langs Sølensjøen innenfor Sølens landskapsvernområde. Det ble kjørt båt rundt hele sjøen og registrert det som ble sett av leirplasser/bålplasser fra båten. Det ble registrert totalt 21 leirplasser/bålplasser. Dette er nyttig kartlegging i arbeidet med besøksstrategi for området.

Andre aktiviteter, prosjekter og planer

Besøksstrategi og besøksforvaltning

Prosjektplan for besøksstrategi for Sølén landskapsvernområde ble vedtatt av verneområdestyret 03.12.15 og revidert i møte 4. desember 2019. Arbeidet med besøksstrategi er godt i gang og det er et mål om å ha besøksstrategien ferdig i løpet av 2020. Det er i perioden 2016-2019 gjennomført en omfattende kartlegging av kunnskapsgrunnlaget.

Følgende kartlegginger av naturgrunnlaget, de besøkende/brukere/reiseliv og annen relevant kunnskap er gjennomført i perioden 2016-2019 i forbindelse med arbeidet med besøksstrategi for Sølén lvo:

- Brukerundersøkelse, v/NINA sommeren 2016-2017
- Reiselivskartlegging, v/ TVS 2016
- Mulighetsstudie for innfallsport/formidlingspunkt ved Bullmuseet/Rendalstunet 2017
- Mulighetsstudie på innfallsportene ved Gravåsen og Mefurua, v/ TVS 2017
- Sårbarhetskartlegging av fugl v/Øyvind Fredriksson 2017
- Sårbarhetskartlegging av vegetasjon og dyreliv, v/ NINA 2017-2018
- NiN- kartlegging i søndre del av Sølensjøen, v/ Miljøfaglig Utredning 2018.
- Supplerende kartlegging av reiseliv og bruk av sosiale medier i området, v/TVS 2018
- Sårbarhetskartlegging på Rendalsren, v/Fjelldriv 2018-2019
- Vertskapskurs, v/Pål Medhus 2018 med fokus på hvordan utvikle minneverdige opplevelser og historier. De 10 prinsippene for bærekraftig reiseliv ble gjennomgått og vi jobbet med Rendalens unikhet og styrker. Hva vil Rendalen være? Ekthet og autentisk!
- Brukerundersøkelse Rendalstunet, v/TVS 2018
- Mulighetsstudie/videre utvikling og prosjektering av temasti og formidlingsplan av verneområdene ved Rendalen Bygdemuseum samt tilrettelegging ved Mefurua, v/TVS og Gøran Johansen 2019
- Detaljprosjektering tilrettelegging ved Mefurua, v/Gøran Johansen 2019-2020
- Opplevelsesdesign Veidemannskultur i Rendalen og Sølén landskapsvernområde, v/Hands on History, 2019
- Spørreundersøkelse blant brukerne av hyttene i Sølénroa og Mefuru, v/TVS 2019
- Spørreundersøkelse blant rensjegere, v/TVS 2019-2020
- Mulighetsstudie – utvikling av Mefurua som informasjons- og formidlingspunkt – konsepter rundt overnatting og servering sommerstid og forslag driftsbudsjett, v/TVS 2019.
- Kartlegging av leirplasser/bålplasser rundt Sølensjøen. SNO har kartlagt leirplasser og bålplasser rundt Sølensjøen og laget en oversikt med plassering og status. De ryddet også søppel på denne turen. Verneområdeforvalter har også hatt en tur med representant fra Lotteierlaget på Sølensjøen og sett på leirplassene, samt fått orientering om sikfisket i sjøen.

I tillegg til ferdselstilling i forbindelse med brukerundersøkelsen i 2016, ble det også gjennomført ferdselstilling på begge hovedstiene ved Gravåsen og ved stien fra hengebrua på Sølénstua sommeren 2017 og 2018, samt i Misterdalen sommeren 2017. I 2019 er det ikke gjennomført telling. Verneområdeforvalter har hatt turkasser med bøker i på Akshaugen og Tannvola sommeren 2016, 2017 og 2018, i tillegg til turkasse som står i Sølénkaret fortsatt.

Utvikling av reiselivet i Rendalen

Verneområdeforvalter er med i prosjektgruppa som jobber med Opplev Rendalen. Her jobbes det med å utvikle Bygdemuseet/Rendalstunet og hvor det er utarbeidet en forretningsplan for Rendalens turisme/besøksforvaltning. Denne planen er knyttet til tidligere utviklingsarbeid i forhold til «Rendalstunet» jf. forstudien «*Rendalen og Rendalen bygdemuseum. Formidling og utvikling av natur- og kulturarv*». Planen presenterer en modell for organisering og samhandling for en mer spisset satsing på reiseliv og utvikling av fellesgoder i hele Rendalen. Inkludert i dette er utvikling av flere steder i Rendalen, men med et felles knutepunkt i Rendalstunet.

Med inspirasjon fra fortelleren Bull, som knytter menneske og natur sammen i hele Rendalen, er koblingen storslagen natur (fjell, fiske og juv) og kultur med lokale fortellere i autentiske kvalitetssikrede opplevingspakker, noe som kan sørge for at Rendalen fremstår unik i forhold til andre områder.

Verneområdeforvalter har deltatt i denne prosessen sammen med næringslivet, reiselivet og kommunen. Sølen verneområdestyre har i tillegg fått utarbeidet en mulighetsstudie for å se på Bullmuseet/Rendalstunet som hovedinnfallspunkt og informasjonspunkt for verneområdene i Rendalen. Dette arbeidet er også en viktig del av besøksstrategiprosessen.

Det skal organiseres en forretnings- og driftsmodell for Opplev Rendalen, inklusiv en nettside. Videre jobbes det med følgende arbeidsgrupper: Opplevelsesutvikling og arrangement, markedsføring og profilering, fellesgoder, kompetanse og stedsutvikling. Sølen verneområdestyre er blant annet involvert i utvikling av formidlingsanlegg på Rendalstunet, signaturopplevelser, innspill til nettsiden og stedsutvikling.

Verneområdestyret arrangerte sammen med Rendalen kommune et vertskapskurs i juni 2018 og deltok på Veidemannsfestivalen både i 2018 og 2019. Høsten 2018 ble det arrangert en workshop på Bullmuseet hvor det var fokus på lokal mat og signaturopplevelser. Kaféen i Gammelskola er aktuell å videreutvikle og det er utarbeidet en forretningsmodell for Rendalstunet i etterkant av verkstedet. I 2019 ble det fattet vedtak i kommunen om ombygging og påbygg av Gammelskola. Byggeprosjektet skal være ferdig i september 2020. Det foreligger det en forretningsplan for «Rendalstunet landhandleri og cafe».

Skjøtselsplan

Det ble høsten 2019 inngått avtale med NIBIO om et oppdrag på prosjekt «Kulturhistorie og skjøtsel i Sølen landskapsvernområde. Første del av prosjektet settes i gang i januar 2020 og har som formål å undersøke og dokumentere kulturhistorien og driftstradisjoner innenfor noen av setrene i området. Andre del av prosjektet vil det søkes midler til i 2020 og innebærer feltarbeid og utarbeiding av skjøtselsplan for seterområdene. Metoden som benyttes i arbeidet er «Skjøtselsplan for helhetlige kulturlandskap». Aktuelle aktører/setereiere vil bli involvert/intervjuet og det vil gjøres forarbeid basert på kart og flyfoto som legger grunnlaget for del to av prosjektet.

Kulturminneplan for Rendalen kommune

Verneområdestyret sendte inne høringsuttalelse til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2019-2030 – kulturarven i Rendalen. Verneområdeforvalter har deltatt på møter i referansegruppa for dette arbeidet. Kulturminner er en del av verneformålet for Sølen landskapsvernområde.

Andre møter og arrangement

Verneområdeforvalter har deltatt på Fulufjellkonferansen i Trysil, seminar om besøksforvaltning på Ås, formidlingsseminar i Elgåa, vernefagsamlinger i Trondheim i regi av Miljødirektoratet, avdelingsmøter og samlinger hos Fylkesmannen i Innlandet. Fylkesmannens miljøvernnavdeling har vært med verneområdeforvalteren på tur inn til Fiskevollen hvor vi fikk servert middag, frokost og overnattet på Åkrådalen seter. Vertskapet Marit Kveen og Jens Tore Løken guidet oss gjennom både seterhistoria, innlandsfiskeværet, geologien og opp til rusefangstanlegget i Vesle Sølenskaret.

Det har også vært årlige forvaltersamlinger for forvaltere fra Innlandet og Sogn- og Fjordane hvor en av turene gikk til Lom med besøk både på Sognefjellshytta og Billingmo seterpensjonat i Sjøk. Verneområdeforvalter har vært på befaring og sett på tilrettelegging ved Skagsvola og befaring med fylkeskommunen for å se på tilrettelegging av hovedstien fra Gravåsen til Sølen. I tillegg har verneområdeforvalter vært på flere befaringer for å bli bedre kjent i landskapsvernområdet og deltok på Veidemannsfestivalen i 2018 og 2019. Sommeren 2019 var verneområdeforvalter heldig å få være med representant fra Lotteierlaget, Odd Finstad, på en dag på Sølensjøen og fikk innblikk i sikfiske og forvaltningen av sjøen.

Nasjonal ramme for vindkraft

Sølen verneområdestyre sendte inn høringsuttalelse til Nasjonal ramme for vindkraft høsten 2018 og høsten 2019. Verneområdeforvalter deltok på flere åpne folkemøter i Rendalen, innspillsmøte på Eidsvoll i mai og befaring i juni sammen med fylkeskommunen, FM Innlandet, FM Trøndelag reindriftsforvaltningen, lokale politikere og kommuneadministrasjon.

Forvaltningsplan for Jutulhogget

Verneområdeforvalter har i 2018 bistått Fylkesmannen i Hedmark med å utarbeide forvaltningsplan for Jutulhogget naturreservat. Forvaltningsplan og besøksstrategi for Jutulhogget forventes å være ferdig i 2020.

Informasjon

Sølen verneområdestyre har egen hjemmeside www.nasjonalparkstyre.no/solen. Her ligger det informasjon om verneområdeforvaltningen, oversikt over styremedlemmer, møteinnkalling og protokoll fra styremøter m.m. Det er i tillegg opprettet side på facebook og instagram for Sølen landskapsvernområde som er viktige plattformer for å nå ut med informasjon.

Sammenslåing av fylkesmannsembetene i Oppland og Hedmark

Fra 1. januar 2019 ble fylkesmannsembetene sammenslått. Verneområdeforvalter har deltatt på samlinger med miljøvernavdelingen i Innlandet og samlinger for embetet. Til sammen er det nå 12 nasjonalpark- og verneområdeforvaltere i Innlandet. Dette vil være en styrke for verneområdeforvaltningen og gi større muligheter for å dele erfaringer og samarbeide om prosjekter framover.

Verneområdeforvalter sjekker turkassa i Sølenscaret.